

Яким Якимович,

кандидат юридичних наук

викладач кафедри конституційного права та

порівняльного правознавства ДВНЗ

«Ужгородський національний університет»

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-4794-5397>

СУБ'ЄКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ У СУЧАСНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Сучасні суспільні виклики як ніколи раніше потребують комплексного та послідовного підходу для їх вирішення. Завдання цього типу за належністю покладаються на централізовані органи виконавчої влади, які легітимовані та призначені для вирішення питань у різних суспільних сферах. Державна організація виконавчої гілки влади реалізовує законодавство та адмініструє різноманітні суспільні питання. Зважаючи на завдання, її організація повинна відповідати тенденціям суспільного розвитку. Якщо виконавча влада надто бюрократична, то швидкість її рішення не відповідатиме швидкості розвитку суспільства. Якщо ж навпаки, влада має анархічні ознаки, то рішення будуть не ефективними, відчутним буде брак уваги. Дотримання балансу потребує належної організації виконавчої влади.

Оптимізація виконавчої влади та підвищення якості інтеракції між структурними елементами організації як ніщо інше дозволить зробити ефективнішим процес функціонування та прийняття рішень. Втім саме для цього потрібно зафіксувати реальні позиції суб'єктів. Такий крок дозволить визначити їхні переваги і сильні сторони, з одного боку, та недоліки, з іншого боку.

Враховуючи зазначене, запропоноване дослідження присвячено одному із аспектів організації виконавчої влади, а саме суб'єктному наповненню, від якого залежить ефективність її функціонування. Метою дослідження виступає аналіз суб'єктної організації виконавчої влади в різних країнах Європи. До цих країн входять Молдова, Румунія, Польща, Франція та інші. Предметом аналізу виступають такі аспекти функціонування: спосіб призначення, вимоги до посадовців, організаційна структура центральних органів, питання різниці між політичними посадами та посадами державної служби. Методологічною основою наукової розвідки виступає інструмент аналізу, який спрямований на дослідження сучасного законодавства та функціонування виконавчої влади. Супровідними методами є порівняльно правовий, котрий використаний для співставлення суб'єктивного складу виконавчої влади, а також формально юридичний для фіксації правового становища конкретних суб'єктів. Для дослідження також використані інші методи загальнонаукового характеру. Проведене дослідження дозволить виокремити спільні закономірності для різних країн, провести одну тенденційну пряму, а також виокремити можливі аспекти для покращення роботи відповідних органів влади.

Ключові слова: організація виконавчої влади, суб'єкти виконавчої влади, формування державних органів, функціонування державних органів, країни Європи.

Yakimovich Y.

Organizations of the executive authority in modern European countries

Contemporary societal challenges, now more than ever, necessitate a comprehensive and consistent approach to their resolution. Tasks of this nature are duly entrusted to centralized executive authorities, which are legitimized and designated to address issues across various societal spheres. The state organization of the executive branch implements legislation and administers a wide range of public matters. In view of its objectives, its organization must correspond to the trends of societal development. If the executive power is overly bureaucratic, the speed of its decision-making will not align with the pace of societal change. Conversely, if the authority exhibits anarchic characteristics, its decisions will be ineffective, and a noticeable lack of attention will be evident. Maintaining this balance requires the proper organization of executive power.

The optimization of the executive branch and the enhancement of the quality of interaction between the structural elements of its organization are paramount for improving the efficiency of its functioning and decision-making processes. However, to achieve this, it is necessary to precisely define the actual positions of the entities involved. Such a step will allow for the identification of their advantages and strengths on the one hand, and their shortcomings on the other.

Considering the aforementioned, the proposed research is dedicated to one of the aspects of the organization of executive power; namely its subject-based composition, upon which the effectiveness of its functioning depends. The objective of this study is to analyze the subject-based organization of executive power in various European countries. These countries include Moldova, Romania, Poland, France, and others. The subject of the analysis encompasses such aspects of functioning as the method of appointment, requirements for officials, the organizational structure of central bodies, and the distinction between political positions and civil service positions. The methodological basis of this scientific inquiry is the method of analysis, aimed at examining contemporary legislation and the functioning of the executive branch. This is complemented by the comparative legal method, which is used to compare the subjective composition of the executive power, as well as the formal-legal method to ascertain the legal status of specific entities. Other general scientific methods were also utilized in the course of this research. The conducted research will make it possible to identify common patterns across different countries, draw a single trend line, and highlight potential aspects for improving the work of the relevant authorities.

Keywords: organization of executive power, entities of executive power, formation of state authorities, functioning of state authorities, European countries.

Постановка проблеми. Організація виконавчої влади в умовах сучасного світу повинна вирізнятися своєю швидкістю та результативністю. Ці показники важливі для належного реагування на щоразу нові виклики. Для того щоб покращити організацію виконавчої влади, варто спочатку визначити її реальні умови функціонування сьогодні. Для цього слід зробити акцент саме на розвинених країнах, аналізуючи їхню організаційну складову.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В основі наукової публікації лежить дослідження первинних джерел законодавчого функціонування. Зокрема законодавство Румунії, Польщі, Португалії, Франції та інших досліджуваних країн. Також у цій тематиці мають напрацювання Іво Ролліс, Жанета Озоліна, Анатолій Романюк, Віталій Литвин, котрі досліджували виконавчу владу в рамках країн Європи та України.

Метою дослідження виступає аналіз суб'єктного складу органів виконавчої влади в країнах Європи на основі національного законодавства. У рамках аналізу зробимо акцент на питаннях набуття повноважень, вимог до суб'єктів, особливості організації та функціонування, а також інших аспектах роботи органів виконавчої влади.

Виклад основного матеріалу дослідження. Функціонування виконавчої гілки влади наповнено суб'єктами, які здійснюють основну роботу та виступають первинною «іскрою» всього механізму виконавчої влади.

Традиційно організація виконавчої влади складається із *політичних посад* та *посад державної служби*. До політичних посад, які характеризуються тимчасовістю, політичною вмотивованістю, нестійким характером, можна віднести – прем'єр-міністра та його заступників, міністрів та їх заступників, а також низку допоміжних або патронатних органів. Останні можуть створюватися на розсуд керівництва та функціонувати до моменту звільнення керівників. Державні посади – це чиновники адміністративного апарату, які забезпечують роботу міністерств та інших органів виконавчої влади на постійній основі.

Призначення політичних посад зазвичай здійснюється вищими представницькими органами влади. В Ісландії прем'єр-міністра та міністрів призначає президент, що передбачено статтею 3 закону Ісландії «Про Урядову Раду Ісландії» [3]. Міністри Франції призначаються президентом за поданням прем'єр-міністра [6]. У Герцогстві Люксембургу – це здійснює Великий Герцог [12]. У Норвегії основними призначеннями та навіть організаційними питанням займається король [14]. Хоча у монархіях призначення урядів правителем може бути формальністю. У цьому випадку основну роль відіграє парламент. Прем'єром призначається представник (керівник) тієї партії, яка виграла вибори, наприклад у Великій Британії.

Варто звернути увагу на вимоги, зафіксовані для членів уряду, зокрема пунктом 1 статті 16 Закону Молдови «Про Уряд» передбачено: 1) наявність громадянства; 2) ценз осілості – місце проживання на території Республіки Молдова; 3) відсутність судового обвинувачення; 4) знання мови; 5) наявність вищої освіти; 6) бездоганна репутація [4]. Охарактеризовуючи ці умови, варто звернути увагу на наступне: *наявність громадянства* обґрунтовується міркуванням про те, що справу найкраще буде виконувати той, у чийх інтересах вона є потребою. У цьому контексті державна справа найкраще буде виконана людиною, котра приналежна цій державі. Державне підданство є однією з гарантій, яка повинна забезпечувати розуміння важливості суспільно-політичних процесів та цінності тих, для кого вони відбуваються. Ця вимога переплітається з *вимогою осілості*. Проживання на території, (особливо тривалий час) дозволяє більш

свідомо підійти до процесів, які відбуваються між суспільством та людьми, причинно-наслідкового зв'язку подій та рішень, менталітету населення, складностей стрімких поворотів політичних процесів та правових перевтілень різноманітних юридичних механізмів – усе це та багато іншого, забезпечує краще розуміння ефективного рішення для визначеної суспільної сфери. Відсутність *судового обвинувачення*, означає, що особа не була притягнена до відповідальності або її вина була знята у встановлений законом спосіб. Ідея цієї вимоги пов'язана із міркуванням про те, що особа не знатиме що таке серйозне правопорушення, а ні як його вчинити, а ні не шукатиме можливостей для його скоєння. Ця вимога є одним із способів забезпечити добросовісність державного працівника, хоч і не запобігаючи, та все ж зменшуючи корупційні ризики. Супровідною вимогою є *бездоганна репутація*. Хоча її наявність варто вважати допоміжною. Зберегти достойну репутацію в політичних колах, схвалюючи рішення, які не всіх задовільняють – це ніби пройтися дощем, оминаючи краплини. Також її наявність не завжди об'єктивна, оскільки, як відомо, людина може демонструвати одні дії, але фактично робити інші. Бездоганна репутація, як і добросовісність, може підтверджуватися молодим віком урядовця, який ще не встиг набути досвіду. Цей досвід може компенсувати *наявність вищої освіти*. Підтверджена якісна освіта працівника - це цінна можливість створити ефективний апарат виконавчої влади. Однак варто звернути увагу на проблему того, щоб освіта відповідала займаний посаді. Питаннями енергетики в уряді не може займатися працівник з освітою сільського господарства, а медициною – професійний військовий. У законодавстві Молдови також виокремлюється *вимога мовного цензу*. Цю вимогу зазвичай використовують у країнах, де відчувають конкуренцію мов у побутовому житті. Для того щоб зафіксувати титульність нації порівняно з можливими проявами інших етносів чи національних меншин, слушно акцентувати увагу саме на мові, оскільки вона є ключовим елементом існування групи людей, споріднених історією, територією, менталітетом та вважається основою суспільства у відповідній державі.

Поряд існують також вимоги несумісності, які вказують на обставини унеможливлення зайняття тієї чи іншої посади. Зокрема п.2. ст.16 цього ж таки закону Молдови передбачено заборону для: особи, яка була засуджена та має не погашену судимість; має судимість за тяжкий злочин, особливо тяжкий злочин або злочин виняткової тяжкості, зокрема щодо корупції чи державної безпеки; особи, у картотеці професійної доброчесності якої є запис про негативний результат перевірки за останні 5 років; особи, яка позбавлена судом права обіймати державні посади чи займатися певною діяльністю; особи, щодо якої наявне рішення суду про безпідставно отримані активи; особи, яка має конфлікт інтересів; особи, якій надано висновок Національного органу доброчесності про заборону обіймати державну посаду. Наведені вимоги несумісності роблять акцент на заборонах, пов'язаних з попередніми правопорушеннями дисциплінарного, адміністративного або кримінального характеру. Вчинення таких правопорушень не створює гарантій доброчесного виконання повноважень у майбутньому. Особа, яка підлягає умовам наведеного переліку вимог несумісності, потрапивши до вищого корпусу державної служби завжди залишатиметься під підозрою. Тобто навіть, якщо вона не буде вчиняти прямих правопорушень, то все одно матиме шлейф, який впливатиме на умови її праці та кидатиме тінь на якість виконуваної нею роботи. Зрештою, це створюватиме політичну небезпеку суспільної або рейтингової легітимності всього уряду.

Статтею 4 Закону Румунії «Про організацію та функціонування уряду і міністерств» виокремлюються такі вимоги несумісності: *неможливість займати іншу посаду, окрім депутата чи сенатора, здійснювати комерційне представництво, реалізовувати комерційні папери, бути комерційним адміністратором чи цензором, займати публічні посади чи служби в інших країнах* [5]. Наведені вимоги є більш частим переліком, притаманним законодавствам іноземних держав. Вимоги Румунії, на відміну від Молдови, акцентують увагу на неприпустимості поєднання комерційних відносин та державної служби. Паралельне виконання підприємницької діяльності з посадовими обов'язками створює серйозні загрози корупційного характеру, оскільки зловживання обов'язками дозволить отримати неправомірну вигоду, або порушити вимоги конкурентного ведення бізнесу. Окрім цього, паралельне виконання повноважень не дозволить у повній мірі присвятити час виконанню обов'язків у державному адмініструванні. Хоча слід зазначити, що в Румунії щодо останнього є виняток – це депутатське або сенаторське представництво в парламенті. Подібний виняток є не поодиноким для країн Європи

Організація виконавчої влади тільки політичними посадами, як вже зазначалося вище, не завершується. Основне наповнення все ж пов'язане із посадами державної служби, які формують апарат виконавчої влади та інші його органи. Адміністративне управління міністерств Республіки Австрії складається із відділів, які у свою чергу поділяються на департаменти. Розподіл справ для розгляду здійснюються між секціями та відділами відповідно до обсягу справ, важливості предмета розгляду та матеріального зв'язку.

Це передбачено п.1 ст.7 закону «Про кількість, сферу діяльності та застосування федеральних міністерств» [16].

Основною посадовою особою після політичних рангів виступає *секретар*. Він здійснює управління всіма відділами та департаментами у конкретному міністерстві. Його призначення може здійснюватися у різний спосіб. Наприклад, згідно з ст. 18 Закону «Про Урядову раду Ісландії» це виконується безпосередньо міністром на підставі оцінки комісії з питань компетенції [3]. Натомість у Польщі згідно зі статтею 37 державний секретар призначається прем'єр-міністром за поданням міністра. Сфера його діяльності визначається міністром [1].

Найрізноманітнішою складовою в організації виконавчої влади є її структура, наповнена адміністративними одиницями з різною компетенцією. Рада Міністрів у Болгарії згідно з розділом 3 Регламенту Ради Міністрів складається з прем'єр-міністра, інших членів уряду та їх заступників, а також *адміністрації ради*. Апарат ради формується із *секретаря та відділів під його керівництвом*. Згідно зі статтею 59 до цих відділів належить: *адміністративно-регіональна координація, відділ кадрів, відділ контролю за виконанням актів та договорів, відділ державного протоколу, безпека інформації*.

Згідно зі ст. 63 Апарат Рада має загальні та спеціальні функції. Органи, які займаються загальними функціями такі: *дирекція «Урядова канцелярія», дирекція «Бюджет і фінанси», адміністративно-правове обслуговування та управління майном*. Стаття 77 б до цього списку ще відносить *директорат «Модернізація адміністрації»*. Стаття 69 передбачає органи виконавчої влади, які виконують спеціальну юрисдикцію: *дирекція «Юридична», дирекція «Координація політики та концесії», управління «Релігії», центральний координаційний підрозділ, «Стратегічне планування», директорат «Належне врядування», «Урядова інформаційна служба»*.

Також у Болгарії при прем'єр-міністрові функціонує *політичний кабінет*, який згідно зі статтею 15-18 Регламенту Ради Міністрів Болгарії розробляє та представляє рішення громадськості. Він складається з *віце-прем'єр-міністра, керівника апарату, парламентського секретаря, керівника відділу зв'язку з громадськістю, а також радників та експертів політичного кабінету* [10].

Згідно зі статтею 30 Закону Республіки Молдова «Про уряд» членами урядового засідання, як і в Болгарії, у першу чергу члени уряду, *центральных органів та державної канцелярії*; також сюди можуть належати: *президент, депутати та їхні представники, учасники за запрошенням; обов'язково запрошуються: автори законів, представники органів державної влади*. Окрім зазначених посадових осіб, які беруть участь у засіданнях, до органів виконавчої влади цієї країни також належать: *державна канцелярія, контрольний орган при прем'єрові, кабінет прем'єра* [4].

Згідно зі статтею 20 закону Румунії «Про організацію і функціонування уряду та міністерств» уряд складається з *апарату прем'єра, генерального секретаріату, департаментів та інших структурних підрозділів*. Апарат прем'єра, зі свого боку, складається із *радників, контрольних органів, технічного апарату, офісу прем'єра, канцелярії, відділу для особливих проблем, відділ секретних документів, відділ протоколу прем'єр-міністра*. При цьому прем'єр-міністр призначає та звільняє керівників спеціальних органів, генерального секретаря та його заступника, співробітників офісу, державних секретарів та інших посадових осіб.

Згідно зі ст.12-15а «Акту про Раду Міністрів» Республіки Польща внутрішня організація Ради Міністрів в цій країні складається із *постійних комітетів*, які ініціюють та узгоджують рішення, *комітетів з розгляду окремих категорій справ, рад та консультативних чи дорадчих груп, комісій з проектів кодифікації*, які функціонують щодо розробки окремих галузей права, *спільних комісій для співпраці з громадським суспільством та іншими інститутами, законодавчої ради, яка надає висновок щодо законопроектів та інших юридичних питань, центру державного законодавства для координації законодавчої діяльності, центру урядового аналізу «Аналітичний цент»*. Згідно ж зі статтею 39 цього акту склад міністерства конфігурується з *департаментів, кабінетів (які обслуговують міністерства), секретаріатів, відділів, відомств та бригад*, які відають юридичними питаннями, інформаційним забезпеченням, бюджетом, фінансами, людським ресурсами, навчанням, європейською інтеграцією, міжнародним співробітництвом, цифровим забезпеченням, державними закупівлями, господарською сферою, роботою з громадянами, захистом секретної інформації, внутрішнім аудитом та інше. І це тільки в рамках одного міністерства [1].

Усі ці органи, виконуючи свою роботу, реалізують цілі, завдання, функції та повноваження. У такий спосіб суб'єкти виконавчої влади своєю кількістю та компетенцією намагаються досягти найважливіші аспекти адміністрування суспільних сфер життя. Кожна країна в різний, хоч і на перший погляд подібний, спосіб досягає балансу між стабільністю та ефективністю, всезагальним охопленням та розумними

часовими термінами. Досягаючи такої непростой мети, кожний суб'єкт апарату набуває професіоналізму. І хоча стабільність зазнає нових тенденцій, а ефективність – нових викликів, охоплення – нових напрямків, а часові терміни – тривалих аналізів, увесь процес зі злетами та падіннями дозволяє створювати все досконалішу модель виконавчої влади із кращими можливостями.

Висновки. Характеристика суб'єктивного наповнення виконавчої влади – це відповідь на запитання «хто робить?», іншими словами, кому доручають відповідальність ухвалювати рішення державотворчого характеру. Відповіддю на це запитання може бути розподіл чиновників на дві категорії. До першої належать чиновники з політичними посадами, до другої – державні службовці. З-поміж інших характеристик першої категорії визначальною ознакою є тимчасовість політичної посади. Починаючи від прем'єр-міністра та закінчуючи заступником міністра або навіть секретарем, кожний посадовець призначається на певний термін та може бути звільнений за короткий час і за суб'єктивних умов соціальних процесів, суспільного тиску або випадкових обставин у відповідній галузі. Натомість, друга категорія характеризується стійкістю. Вона забезпечена гарантіями державної служби. Звільнення посадовців з різних департаментів, комітетів чи відділів регулюється трудовим законодавством чи законодавством про державну службу. Працівники другої категорії мають всі основи для побудови стабільної кар'єри в урядовій галузі.

Окрім зазначеного, важливим аспектом залишаються вимоги щодо займаних посад. Ці вимоги варіюються між країнами, проте ключовими залишаються цензи щодо громадянства, осілості, освіти, відсутність судового обвинувачення, а також низка вимог несумісності. На окрему увагу заслуговує посада, яка об'єднує політичних призначенців із державними службовцями, забезпечуючи плавний перехід та правонаступництво влади. Цією посадою є державний секретар, який гармонізує роботу, узгоджуючи плани попередників з інтенціями наступників та враховує особливості наявної організації механізму урядового функціонування. Варто зазначити, що посада державного секретаря, враховуючи свою важливість, повинна вирізнятися стабільністю під час призначення, функціонування та звільнення. Звичайне рішення прем'єра за поданням міністра чи рішення міністра за поданням заступника може бути недостатнім для цієї позиції. Ситуацію покращує участь комісії з питань комплектування персоналом, але ми вважаємо, що підбір кандидатів, як і їх відсторонення, повинен здійснюватися за умов високого рівня прозорості, гласності та законодавчої визначеності. На жаль, правові норми щодо державних секретарів мають поверховий та часто формальний характер. Це створює ризики для ефективної роботи будь-якого міністерства.

Список використаних джерел

1. Акт про Раду Міністрів Республіки Польща. 1996. URL: <https://lexlege.pl/ustawa-o-radzie-ministrow/> [дата звернення: 16.02.2024].
2. Акт про систему організації та функціонування 23 Конституційного уряду Португалії. 2023. URL: <https://www.portugal.gov.pt/pt/gc23/governo/lei-organica-do-governo> [дата звернення: 16.02.2024].
3. Закон Ісландії «Про Урядову раду Ісландії 2011. – URL: <https://www.althingi.is/lagas/nuna/2011115.html> [дата звернення: 16.02.2024].
4. Закон Республіки Молдова «Про Уряд» Парламент Республіки Молдова. 2017. URL: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133423&lang=ro [дата звернення: 16.02.2024].
5. Закон Румунії «Про організацію та функціонування уряду та міністерств» 2021. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/27685?isFormaDeBaza=True&rep=True> [дата звернення: 16.02.2024].
6. Коментар до урядових процесів Франції 2023. URL: <https://www.vie-publique.fr/fiches/la-composition-du-gouvernement> [дата звернення: 16.02.2024].
7. Мельник Р. С., Бевзеко В. М. Загальне адміністративне право. Київ: Ваїте, 2014. 376 с.
8. Меморіал до статті 76 Конституції (Люксембург) від 1857 року) 1857. URL: https://www.stradalex.lu/en/slu_src_publ_leg_mema/toc/leg_lu_mema_185707_25/doc/mema_1857A0285A [дата звернення: 16.02.2024].
9. Офіційний сайт уряду Швеції. 2023. URL: <https://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/sa-arbetar-regeringen-och-regeringskansliet/> [дата звернення: 16.02.2024].
10. Положення про регламент Ради Міністрів Болгарії. Рада Міністрів Болгарії. 2009. URL: <https://www.government.bg/bg/administratsia/funksii-i-struktura/ustroystven-pravilnik> [дата звернення: 16.02.2024].
11. Правила про державну практику Ісландії. *Урядовий вісник Ісландії*. 2018. URL: <https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?RecordID=f69b405f-c47b-4bb9-9ffd-87d6e80536c4> [дата звернення: 15.02.2024].
12. Прем'єр-міністр Люксембургу. 2025. URL: <https://gouvernement.lu/fr/gouvernement/luc-frieden/biographie.html> [дата звернення: 15.02.2024].

13. Романюк А. Типологія урядових кабінетів в країнах Західної Європи: порівняльний аналіз. *Вісник львівського університету*. 2007. № 10. С. 234–244. URL: http://fs-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/10_2007/23.pdf [дата звернення: 18.02.2024].
14. Требін М. П. Суспільно-політичні студії: навчальний посібник. Харків: Право, 2021. 544 с.
15. Уряд Норвегії на роботі. 2014. URL: <https://www.regjeringen.no/no/om-regjeringa/slik-blir-norge-styrt/regjeringen-i-arbeid-2/id2001100/> [дата звернення: 16.02.2024].
16. Федеральний закон Австрії про кількість, сферу діяльності та створення федеративних міністерств. 2023. URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000873> [дата звернення: 16.02.2024].
17. Rollis I., Ozolina Z. Europeanization of Ukraine's executive power (lessons of the central and eastern europe's EU member states). *Actual problems of international relations*. 2019. №. 140. P. 15–26. URL: <https://doi.org/10.17721/apmv.2019.140.1.15-26> [дата звернення: 17.02.2024].
18. Lytvyn V. Peculiarities of inter-institutional relations in the semi-presidential countries of Europe. *Political studies*. 2022. №. 2. P. 42–62. URL: <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2022-2-3> [дата звернення: 18.02.2024].

References

1. *Arrêté royal grand-ducal du 9 juillet 1857 portant organisation du Gouvernement grand-ducal*. A n 25 de 1857: Mémorial of 01.01.2025 no. 25/1857. Retrieved from https://www.stradalex.lu/en/slu_src_publ_leg_mema/toc/leg_lu_mema_185707_25/doc/mema_1857A0285A [in France].
2. *Biographie. Le gouvernement luxembourgeois*. Retrieved from <https://gouvernement.lu/fr/gouvernement/luc-frieden/biographie.html> [in France].
3. *Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Bundesministeriengesetz 1986: Bundesrecht of 14.08.1986 no. BGBl. Nr. 76/1986*. Retrieved from <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000873> [in German].
4. *Cu privire la Guvern: LEGE of 19.08.2025 no. Nr. 136*. Retrieved from https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133423&lang=ro [in France].
5. *Decreto-Lei n. 108-A/2023, de 23 de novembro o regime de organização e funcionamento do XXIII Governo Constitucional*. Retrieved from <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/decreto-lei/108-a-2023-224661323> [in Spanish].
6. *La composition du gouvernement. vie-i*. Retrieved from <https://www.vie-publique.fr/fiches/la-composition-du-gouvernement> [in Spanish].
7. *Lög um stjórnarráð Íslands*. Retrieved from <https://www.althingi.is/lagas/nuna/2011115.html> [in German].
8. Lytvyn, V. (2022). Peculiarities of inter-institutional relations in the semi-presidential countries of Europe. *Political studies*, 2, 42–62. Retrieved from <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2022-2-3> [in English].
9. Melnyk, R. S. & Bevzeke, V. M. [2014]. *Zahalne administratyvne pravo [General administrative law]*. Kyiv : Vaite [in Ukrainian].
10. *Organizational regulations of the Council of Ministers and its administration: act of 23.09.2022*. Retrieved from <https://www.government.bg/bg/administratsia/funktsii-i-struktura/ustroystven-pravilnik> [in English].
11. *Privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor: LEGE of 26.03.2025 no. nr. 90*. Retrieved from <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/27685?isFormaDeBaza=True&rep=True> [in Romanian].
12. *Regjeringen i arbeid*. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/om-regjeringa/slik-blir-norge-styrt/regjeringen-i-arbeid-2/id2001100/> [in German].
13. Rollis, I. & Ozolina, Z. (2019). Europeanization of Ukraine's executive power (lessons of the central and eastern europe's EU member states). *Actual problems of international relations*, 140, 15-26. Retrieved from <https://doi.org/10.17721/apmv.2019.140.1.15-26> [in English].
14. Romaniuk, A. (2007). Typolohiia uriadovykh kabinetiv v krainakh Zakhidnoi Yevropy: porivnialnyi analiz. *Visnyk lvivskoho universytetu*, 10, 234-244. Retrieved from http://fs-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/10_2007/23.pdf [in Ukrainian].
15. *Så arbetar regeringen och Regeringskansliet*. Retrieved from <https://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/sa-arbetar-regeringen-och-regeringskansliet/> [in German].
16. Trebin, M. P. (2021). *Suspilno-politychni studii: navchalnyi posibnyk [social and political studies: study guide]*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

17. *Um starfshætti ríkisstjórnar : REGLUR of 22.08.2025 no. № 791/2018*. Retrieved from <https://island.is/stjornartidindi/nr/f69b405f-c47b-4bb9-9ffd-87d6e80536c4>.
18. *Ustawa o radzie ministrów - rad. min.* Retrieved from <https://lexlege.pl/ustawa-z-dnia-8-sierpnia-1996-r-o-radzie-ministrow/> [in Polish].

Стаття надійшла 16.09.2025